

У ЦЬОМУ НОМЕРІ

1. Про проект CONECTA
2. Секс-бізнес в Україні.
3. Всеукраїнська зустріч НУО, що надають послуги жінкам секс-бізнесу
4. Тенденції розвитку секс-бізнесу в Україні. Попередні результати проведення картування.
5. Насильство супроти секс-працівників.
6. Міжнародна кампанія «16 днів проти насильства».
7. Різне: новини, оголошення.

Tamper International Foundation

Van Diemenstraat 194, 1013 CP Amsterdam,
The Netherlands
Tel: + 31 20 692 69 12
tamper@xs4all.nl | www.tamper.eu

Благотворительный фонд «Гуманитарное действие»

Офицерский переулок 6, кв 2 | 197110
г. Санкт-Петербург, Россия
Tel. + 7 812 / 237 14 95
office@haf-spb.org | www.haf-spb.org

Благодійний фонд «САЛЮС»

п/с 320, Львів, 79000, Україна
Тел/факс (+38032) 2403362
salus@mail.lviv.ua | www.salus.org.ua

CONECTA 2012

ВИПУСК 1

ГРУДЕНЬ 2012

Цей проект фінансується
Європейським Союзом

Цей документ створено за фінансової підтримки Європейського союзу. Зміст цього документу є виключною відповідальністю Міжнародного фонду ТАМПЕР і ні за яких обставин не може розглядатись як відображення позиції Європейського Союзу.

TAMPER
INTERNATIONAL
FOUNDATION

1. ПРО ПРОЕКТ CONECTA

CONECTA – європейський проект, який фінансується Європейським Союзом. Міжнародний Фонд TAMPER є регіональним координатором проекту. Благодійний фонд «Салюс» (в Україні) та «Гуманітарна діяльність» (в Росії) є національними координаторами та організаціями, які займаються реалізацією даного проекту. Дві національні організації секс-працівників «Серебряная роза» (Росія) та «Легалайф» (Україна) беруть участь у виконанні проекту. Усі заходи проекту впроваджуються в Україні та Російській Федерації, проводиться порівняння та обмін інструментами та експертизою між цими двома країнами. Це – можливо, тому що заходи цього проекту одночасно проводяться в обох країнах. **Причини проведення проекту CONECTA.** Перш за все, на Росію і Україну припадає близько 90% ВІЛ-інфікованих осіб, які проживають на території Східної Європи та Центральної Азії. Працівники секс-бізнесу – чоловіки, жінки та транссексуали, є вразливими до ВІЛ-інфекції, що пов'язано із зовнішніми умовами та структурними факторами. Криміналізація секс-бізнесу, репресивна політика, насильство, стигматизація, дискримінація та порушення прав людини щодо секс-працівників підвищують їх уразливість до ВІЛ-інфекції та зменшують можливості доступу до життєво

необхідних медичних та соціальних послуг, в т.ч. до послуг з надання медичної допомоги та програм «Зменшення шкоди». У зв'язку з цим, CONECTA був розроблений під офіційною назвою «Посилення роботи у сфері боротьби з ВІЛ/ІПСШ у середовищі секс-бізнесу України та Російської Федерації», так як його основною метою є зниження вразливості секс-працівників до інфікування ВІЛ/ІПСШ, шляхом створення для них моделі комплексних послуг, які базуються на правах людини, досвіді та знаннях, отриманих організаціями від проведених проектів, спрямованих на розв'язання проблем, пов'язаних із наслідками поширеності ВІЛ-інфекції серед секс-працівників у регіоні. Від проведених у рамках проекту заходів отримають користь не лише секс-працівники, які були охоплені нашими аутріч-групами. Якщо НУО України та Росії зможуть посилити свій потенціал, то вони зможуть і збільшити обсяг і розширити шляхи залучення секс-працівників регіону та задоволення їх потреб. Тому CONECTA є **спільним проектом**. Усі неурядові та урядові організації, які працюють із секс-працівниками, та самі секс-працівники були запрошені до участі у деяких наших заходах. CONECTA поважає самовизначення та автономію секс-працівників.

Конкретними цілями проекту CONECTA є: а) впровадження комплексних та багатограних послуг для секс-працівників у м. Львові та м. Санкт-Петербурзі, шляхом розроблення інструментів, які могли б використовувати інші організації регіону; б) посилення потенціалу та поліпшення практичної діяльності організацій, які надають послуги, громадських організацій та посадових осіб, які визначають політику, шляхом розробки програмного підходу до проблеми ВІЛ / ІПСШ у сфері секс-бізнесу у регіоні. **Для підвищення рівня знань секс-працівників у регіоні CONECTA розробляє:**

■ 2 (два) звіти про карти проституції (однієї для Росії, другої для України);

■ 1 регіональний звіт про тенденції в проституції.

Для створення підтримуючої структури для мережі НУО, які співпрацюють, CONECTA розробила програми:

■ 2 (двох) національних тренінгів для посилення потенціалу організацій;

■ 1 (однієї) регіональної конференції, яка буде проведена другого року виконання проекту;

■ 2 (двох) регіональних бюлетенів.

3 метою створення комплексної моделі та інструментів для проведення міжвідомчих профілактичних заходів і виконання проектів з охорони здоров'я, які базуються на аутріч-роботі, зміцненню здоров'я та соціальній підтримці, CONECTA підготувала:

■ багатогранні програми у м. Львові та м. Санкт-Петербурзі;

■ навчальні матеріали і ресурси.

Для проведення навчання за принципом «рівний-рівному» та впровадження належних практик CONECTA розробила:

■ програму тренінгів за принципом навчання «рівний – рівному»;

■ посібник належних практик.

Права людини є також одним із основних питань даного проекту. Ідея полягає в тому, щоб узагальнити **способи адвокації прав людини секс-працівників**. Для цього CONECTA розробила:

■ 3 (три) програмні документи, які аналізують закони та їх вплив на життя секс-працівників;

■ буклет, у якому описані випадки насильства, яких зазнали безпосередньо секс-працівники;

■ послуги, які надаються секс-працівникам – жертвам насильства;

■ кампанії щодо захисту прав людини.

На закінчення, організації – партнери проекту CONECTA та їх союзники виступають проти криміналізації секс-бізнесу і засуджують насильство щодо секс-працівників.

2. СЕКС - БІЗНЕС В УКРАЇНІ

СЕКС-БІЗНЕС В УКРАЇНІ: 3 ПЕРСПЕКТИВИ СЕКС-ПРАЦІВНИКІВ. ОГЛЯД СИТУАЦІЇ У СЕКС-БІЗНЕСІ УКРАЇНИ ТА ЙОГО ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ

НАТАЛЯ ІСАЄВА, ЛІГА «ЛЕГАЛАЙФ»

Наталя почала з проблем, з якими стикаються секс-працівники. Вони є наступними:

■ **Упереджене ставлення до працівників секс-бізнесу в цілому.**

Особливо у зв'язку із впливом церкви в країні і моралізаторством питання. Однак, Наталя стверджує, що більшість працівників секс-бізнесу вже дорослі, вони – професіонали у своїй галузі і мають право самі зробити свій вибір. З метою зниження негативного ставлення, вона запропонувала інформаційні заходи через засоби масової інформації, інформаційно-пропагандистські кампанії, зміни в законодавстві (зокрема, слід уникнути кримінальної відповідальності клієнтів, так як це принесе негативні наслідки для секс-працівників).

■ Ще однією проблемою для працівників секс-бізнесу в Україні є те, що **міліція ставиться до них**, як до розповсюджувачів різних захворювань і осіб, які страждають, хоча, у більшості випадків, працівники секс-бізнесу є успішними людьми.

■ Секс - працівники завжди потребують підтримки з боку партнерів – НУО, зокрема, вони особливо потребують підтримки щодо тих заходів, які вони проводять. Наприклад, святкування Міжнародного дня проти насильства до секс-працівників, яке буде відзначатись 17 грудня.

■ Ще одна проблема, з якою стикаються секс-працівники – **відсутність інформації** щодо їх потреб і особливостей їхньої спільноти. Саме тому Наталя навела, як приклад проект «Міжнародного Альянсу з ВІЛ/СНІД в Україні», у рамках якого була опублікована газета зі статтями, які підготували секс-працівники та представники НУО.

■ Секс-працівники підтримують створення центрів інтегративної допомоги, а не так званих «центрів реабілітації».

■ Інша проблема, про яку згадала Наталя, це те, що цільовою групою багатьох проектів є ВІЛ-позитивні секс-працівники; однак, «чисті», ВІЛ-негативні особи не охоплюються цими проектами. З точки зору Наталі, останні повинні **бути охоплені цими проектами** з метою збереження їх життя.

■ Секс-працівники втомились від отримання презервативів, вони потребують **реальної допомоги у доступі до правосуддя** та інших видів юридичної допомоги. Після переліку проблем, з якими стикаються секс-працівники, Наталя сказала про можливі шляхи їх розв'язання. Вони є наступними:

■ Треба розробити практику так званого "соціального моніторингу", щоб зібрати докази порушень не тільки прав секс-працівників, але й інших осіб. Наталя вважає, що одним із ефективних методів збору даних є метод кінозйомки цих порушень на мобільні телефони.

■ Наталя також зазначила, що вона підтримує контакти із Омбудсменом України п. Валерією Лудковською.

■ Засоби масової інформації в Україні у більшості випадків односторонньо висвітлюють проблеми секс-працівників. Наприклад, під час Чемпіонату Європи з футболу 2012 року було багато статей, які містили негативну оцінку секс-бізнесу.

■ Наталя підкреслила важливість тренінгів працівників секс-бізнесу з різних аспектів, включаючи тренінги з лідерства. Вона зазначила, що завдяки неурядовим організаціям, представники яких присутні на цій зустрічі, вона та інші члени Ліги «Легалайф» багато чому навчились і тепер готові поділитись своїми знаннями з іншими.

■ Відзначаючи важливість тренінгів, Наталя згадала про особливості тренінгу, який проводився із працівниками міліції. Багато з них були вражені, коли дізнались, що тренінг буде проводити працівник НУО, але в кінці кінців тренінг провів секс-працівник. Це змінило відношення працівників міліції до секс-роботи.

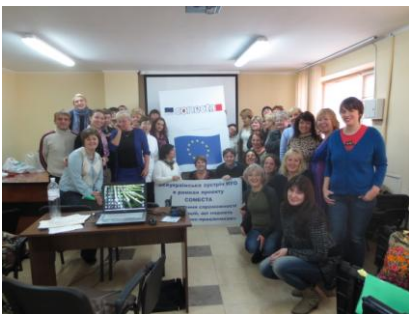
■ На жаль, у даний час спостерігається слабка мотивація працівників секс-бізнесу до навчання. Однак, Наталя запропонувала розв'язання і цієї проблеми. Вирішальне значення тут має обмін досвідом між особами, які проводять навчання за принципом «рівний рівному» та секс-працівниками – учасниками тренінгів. Останні зможуть передати свої нові знання іншим працівникам секс-бізнесу у своїх регіонах.

■ Наталя зазначила, що у зв'язку з відсутністю у працівників секс-бізнесу технічних засобів зв'язку і навичок

роботи з ними, їм часто буває важко своєчасно зв'язатись із «Легалайф» та повідомити про порушення своїх прав. Ось чому, Ліга «Легалайф» проводить тренінги з комп'ютерної грамотності та з використання мобільних телефонів і диктофонів. Однак, у зв'язку з тим, що «Легалайф» офіційно не зареєстрована як неурядова організація, її співробітникам часто буває важко навіть знайти приміщення для проведення тренінгів. Наталя попросила своїх колег із різних НУО взяти це до уваги і, наскільки це можливо, надавати представникам «Легалайф» для проведення тренінгів приміщення або допомагати у його пошуку.

3. ВСЕУКРАЇНСЬКА ЗУСТРІЧ ВІЛ-СЕРВІСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ЩО НАДАЮТЬ ПОСЛУГИ ПРАЦІВНИКАМ СЕКС-БІЗНЕСУ

З 30 жовтня до 1 листопада в рамках проекту CONECTA у Львові відбувалась Всеукраїнська зустріч НУО «Посилення спроможності організацій, що надають послуги секс працівникам». В зустрічі взяли участь 40 учасників з 18 міст України. Серед запрошених були міжнародні експерти: Лічія Бруса – головний координатор Міжнародного фонду ТАМРЕР (Європейська мережа з профілактики ВІЛ/ІПСШ серед секс-працівників мігрантів); Денніс ван Ванрой – Міжнародний фонд ТАМРЕР; Піа Ковре - Міжнародний фонд ТАМРЕР; Мар'ян Вайерс – член правління Міжнародного комітету з прав секс-працівників в Європі, а також Наталя Ісаєва – Всеукраїнська ліга «Легалайф».

ГОЛОВНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Секс-робітник- повнолітня особа будь-якої статі та сексуальної орієнтації, яка добровільно надає секс-послуги за винагороду.

На основі дискусій, що мали місце впродовж цих останніх двох з половиною днів, учасники погоджуються та зобов'язуються:

1. Наші послуги повинні ґрунтуватися на повазі до прав людини (ПЛ) секс-робітників (СР).
2. Ми визнаємо соціальні потреби СР та забезпечуємо надання цілого пакету послуг, направлених на специфічні потреби для СР.
3. Ми визнаємо насилля, як один з основних факторів вразливості СР і ми зобов'язуємося до інтеграції (введення) анти-насильницьких послуг та дій.
4. Ми визнаємо потребу у спільній адвокації, створення мережі та співробітництва НУО з/для СР для того, щоб бути спроможними сміливо зустрітись з основними бар'єрами, які перешкоджають рівному доступу СР до охорони здоров'я та прав.
5. Ми закликаємо владу виконувати міжнародні стандарти у сфері прав людини та дотримуватися і захищати права СР на всіх адміністративних рівнях та включати у порядок денний юридичні та політичні реформи, а саме: виключення адміністративної відповідальності за заняття проституцією (ст.181-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення).
6. Ми визнаємо, що повна участь СР у плануванні, виконанні та оцінці проектів повинна забезпечуватися.
7. Ми визнаємо важливість виконання та використання «peer education» (освіта «рівний-рівному») та «peer support» (підтримка «рівний-рівному») в наших програмах.
8. Ми зобов'язуємося залучати, навчати (підвищувати професіоналізм) та інтегрувати РЕ як оплачуваних співробітників та членів команди НУО.
9. Ми підтримуємо ініціативи СР щодо захисту прав людини, зокрема місію та цілі організації «Lega Life».

10. При роботі з СР визнаємо всю різноманітність потреб цільової групи.

11. Ми маємо намір змінити ставлення медіа до секс-роботи, таким чином сприяти створенню толерантного відношення суспільства до СР.

СТЕНДОВІ ДОПОВІДІ

CONECTA – це **інтерактивний** проект. Тому, під час проведення міжнародної зустрічі були представлені стендові доповіді, які дали можливість представникам організацій України більше розповісти про свій досвід роботи, поділитись знаннями, обговорити проблеми, з якими стикаються секс-працівники їхніх регіонів. Готуючись до цієї зустрічі, БФ «САЛЮС» зібрав стендові доповіді про роботу всіх організацій, представники яких приїхали на зустріч.

■ ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ СПРИЯННЯ ВИРІШЕННЮ ПРОБЛЕМ НАРКОМАНІЇ ТА СНІДУ «ВІКТОРІЯ» | м. Хмельницьк

Основна мета цієї організації – боротьба з ВІЛ / СНІДом та ІПСШ в Україні та зниження поширеності ВІЛ, ІПСШ та гепатитів шляхом профілактики цих хвороб серед уразливих груп у м. Хмельницькому та Хмельницькій області. Організація надає секс-працівникам наступні послуги: консультування та надання медичної допомоги (в т.ч. професійної медичної допомоги, психологічної та юридичної допомоги), тестування на ВІЛ / ІПСШ (в т.ч. на гепатит В), побутові послуги (прання та прасування білизни, банні послуги), розповсюдження презервативів, лубрикантів. При організації працює група взаємодопомоги секс-працівників. Організація охоплює 650 секс-працівників.

Ця організація підтримує контакт із транспортною міліцією, яка працює на залізничній станції. Завдяки цій співпраці, НУО може забезпечити більш надійний захист секс-працівниць. Співпраця з транспортною міліцією полягає у проведенні тренінгів, індивідуальних психологічних консультацій для її співробітників, розповсюдження інформації про ВІЛ,

ІПСШ та гепатит В серед них. Ця практика виявилася успішною.

Місцева ситуація щодо секс-бізнесу – оціночні дані:

- число жінок секс-працівниць у м. Хмельницькому-1300;

- відсоток жінок секс-працівниць, які працюють у приміщеннях- 70%;

- відсоток жінок секс-працівниць, які працюють поза приміщеннями (просто неба)- 30%;

відсоток жінок секс-працівниць, які є мігрантами- 1%;

відсоток жінок секс-працівниць, які вживають наркотики - 10%.

Секс-працівниці, які працюють поза приміщеннями, в основному, мають спонтанні години роботи та не контролюють свої умови праці. Крім того, їх заробітна плата є низькою, вони є більш уразливі до насильства, як зі сторони міліції, так і клієнтів.

Секс-працівниці, які працюють із сутенерами, більш захищені від насильства і міліції. Оплата їх праці є вищою, ніж секс-працівниць, які працюють просто неба. Секс-працівниці, які працюють у приміщеннях піклуються про своє здоров'я і часто користуються послугами приватних лікарів. Як правило, вони знаходять своїх клієнтів через оголошення в газетах або в Інтернеті через сутенерів.

■ БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «АВАНТЕ»

| м. Львів

Основною метою цієї НУО є: профілактика ВІЛ / ІПСШ серед ЧСЧ у Львівській області, надання допомоги і підтримки ВІЛ-інфікованим людям та мобілізація груп ризику щодо ВІЛ/ІПСШ. У цій НУО працює 12 штатних працівників та 5 волонтерів.

Секс-працівникам організація надає наступні послуги: медичні, соціальні, психологічні, юридичну допомогу, тестування на ВІЛ, гепатити, розповсюдження презервативів, лубрикантів, шприців, можливість відвідувати групу взаємодопомоги, а також брати участь у тренінгах, які організує ця НУО. Особливістю цієї НУО є те, що вона працює з ЧСЧ, потреби яких відрізняються від потреб секс-працівниць. Крім того, ЧСЧ мають вищий рівень стигматизації, тому ця НУО надає їм адекватну психологічну допомогу.

■ БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД САЛЮС |

м. Львів

БФ САЛЮС є неприбутковою організацією, яка проводить діяльність, спрямовану на поліпшення здоров'я населення, профілактику хвороб, пропаганду здорового способу життя, впровадження нових діагностичних і лікувальних технологій; профілактику ВІЛ/СНІДу серед всього населення та уразливих груп. БФ САЛЮС організував кризовий центр, де жінки, які знаходяться у кризовій ситуації можуть отримати медичну та психологічну допомогу. БФ САЛЮС також працює із представниками групи ризику щодо ВІЛ-інфекції – жінками секс-бізнесу. Секс - працівниці можуть отримати наступні послуги: експрес-тестування на ВІЛ, ІПСШ, гепатити та вагітність, отримати: презервативи, лубриканти, консультативні послуги професіоналів (лікаря, юриста, психолога), інформаційні матеріали та соціальну підтримку і т. п..

САЛЮС охоплює своєю діяльністю біля 1400 секс-працівників, при їх оціночній кількості в області/місті 2500 осіб.

В організації працює 40 осіб (18 штатних працівників та 8 волонтерів). З 1998 року організація має мобільну амбулаторію. Авторська програма Благодійного фонду САЛЮС „Мистецтво проти СНІДу” була започаткована 1998 року. Щорічно у переддень Міжнародного дня боротьби зі СНІДом, який відзначається 1 грудня, фонд організовує мистецькі події, спрямовані на популяризацію здорового та безпечного способу життя та профілактики ВІЛ / СНІДу. Ця НУО також працювала із вагітними ВІЛ-позитивними жінками, забезпечуючи їх психологічною та юридичною допомогою.

■ ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ЦЕНТР РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ХІМІЧНО-УЗАЛЕЖНЕНИХ «НЕЗАЛЕЖНІСТЬ» |

м. Вінниця

Метою діяльності цієї організації є ресоціалізація хімічно-узележнених осіб шляхом захисту їх соціальних, економічних, творчих, вікових, культурних, спортивних та інших інтересів та проведення реабілітаційних програм.

Для досягнення цієї мети організація працює в наступних ключових областях: сприяє впровадженню національних, регіональних, місцевих та міжнародних програм; надає психологічну, медичну, соціальну, правову та іншу допомогу особам, які

потребують соціальної підтримки та реабілітації; залучає колишніх пацієнтів в якості консультантів та соціальних працівників до реабілітації хімічно-узележнених осіб; сприяє розробці та реалізації програм з профілактики зловживання алкоголю та наркотиків серед підлітків і молодих людей; розробляє та видає літературу з лікування і профілактики психічних розладів, в т.ч. токсикоманій, психології та психотерапії.

За весь час існування цієї організації близько 2000 осіб було охоплено її проектами. Аналіз роботи цієї організації показав, що менше 10% жінок користуються послугами профілактичних програм. Працівники організації поставили перед собою мету – охопити своєю діяльністю більшу кількість жінок, з тим щоб дати їм доступ до програм профілактики, якісних медичних і соціальних послуг та соціальної підтримки.

Перелік конкретних послуг, які надаються організацією секс-працівникам є наступним: розповсюдження презервативів, лубрикантів, тестів на вагітність, шприців та інформаційних матеріалів; надання консультацій за принципом «рівний-рівному»; експрес-тестування на ВІЛ, сифіліс, гепатит В; медичне, соціальне, правове, психологічне консультування;

проведення інформаційних сесій на щотижневій основі; надання побутових послуг; можливість користуватись послугами центру денного догляду за дітьми. НУО співпрацює із великою мережею партнерських організацій, до яких, при потребі, скеровує своїх клієнтів. Організація охоплює своєю діяльністю 300 працівників секс-бізнесу.

■ БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «ДОРОГА ДОДОМУ» |

м. Іллічівськ

Ця організація надає послуги з профілактики ВІЛ представникам уразливих груп у 4 містах: Одесі, Іллічівську, Ізмаїлі та Білгород-Дністровському.

З січня 2012 року організація поводить профілактичну роботу серед працівників секс-бізнесу. Секс-працівникам надаються наступні послуги:

розповсюдження презервативів, тестів на вагітність та інформаційних матеріалів. Організація має свого довіреного лікаря, який проводить тестування на ВІЛ / ІПСШ та т. п..

Клієнти мають також можливість отримати консультації професійних соціальних працівників та психологів. Ця організація охоплює своєю діяльністю 200 секс-працівників

■ **БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «НАДІЯ І ПОРЯТУНОК» | м.Сімферополь, Автономна Республіка Крим**

Цілями цієї організації є: сприяння здоров'ю; впровадження профілактичних заходів для запобігання розповсюдження ВІЛ у м. Сімферополі; забезпечення доступу до медичних, соціальних, та інших послуг хворих на СНІД та ВІЛ-позитивних осіб. У даний час цей фонд став провідною НУО у сфері профілактики ВІЛ / СНІДу в Криму.

Наступні послуги надаються уразливим групам: обмін голок, розповсюдження спиртових серветок, ліків, презервативів, тестів на вагітність, інформаційних матеріалів; особисте консультування та консультування по мобільній лінії довіри; надання консультацій психолога, гінеколога, юриста; проведення мотиваційного консультування; надання соціальної підтримки (при потребі); скерування до інших спеціалістів або інших організацій; участь у групах взаємодопомоги; анонімне експрес-тестування на ВІЛ; діагностика та лікування ІПСШ. Ця організація також має мобільну амбулаторію.

Організація охоплює своєю роботою 1483 секс-працівники. За оцінками на серпень 2012 року у місті/регіоні працювало 1700 працівників секс-бізнесу.

■ **ВСЕУКРАЇНСЬКА БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «КОНВІКТУС УКРАЇНА» | м. Київ**

Місія цієї організації: "Керуючись власним та професійним досвідом, ґрунтуючись на засадах гуманності, єдності цілей та рівності можливостей, створювати умови для реформування законодавчої бази України в сфері громадського здоров'я та надавати комплексну всебічну допомогу людям, яких торкнулась проблема ВІЛ/СНІД, залежностей та соціальної дезадаптації з метою їх успішної реінтеграції в суспільство та покращення якості життя».

Ця організація надає наступні послуги секс-працівникам: юридичні консультації, медичні консультації,

групи взаємодопомоги для споживачів наркотиків; експрес-тестування на ВІЛ, сифіліс, гепатит В і С, гонорею, хламідії; розповсюдження презервативів, шприців, лубрикантів, жіночих кондомів, тестів на вагітність, інформаційних матеріалів, гуманітарного одягу; видача найбільш поширених ліків; надання соціальної та індивідуальної психологічної підтримки; організація інформаційних курсів та тренінгів; перегляд кінофільмів; користування Інтернетом; переадресація до програм реабілітації, детоксикації, догляду та підтримки ВІЛ-позитивних; творча майстерня для жінок.

Організація охоплює своєю роботою 1500 секс-працівників. За оцінками на серпень 2012 року у місті/регіоні працювало 1700 працівників секс-бізнесу.

Відсоток секс-працівників, які працюють у приміщеннях, складає 80%, а тих, які надають послуги поза просто неба – 20%.

Представники цієї організації зазначили, що вони також працюють із чоловіками секс-працівниками, які надають сексуальні послуги жінкам, та секс-працівниками - транссексуалами, більшість з яких займається секс-бізнесом для того, щоб заробити гроші на операцію зі зміни статі.

■ **ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ОСЕРЕДОК ЛІГИ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ УКРАЇНИ | м. Тернопіль**

Ця організація була створена 1999 року.

Метою організації є задоволення та захист правових, соціальних, економічних, творчих та інших інтересів своїх членів, сприяння соціальній та молодіжній політиці. Місія цієї організації – формування та реалізація соціального розвитку і соціальної підтримки дітей, жінок, молоді та сімей у вирішенні їх соціальних проблем і освіти, а також здійснення соціально-профілактичної роботи з подолання негативних явищ у молодіжному середовищі, розробка і впровадження комплексних реабілітаційних заходів щодо відновлення соціальних функцій, поліпшення психологічного, розумового і фізичного здоров'я дітей, жінок та молоді. Організація надає секс-працівникам соціальні та медичні послуги, в т.ч. консультації соціальних працівників та лікарів, які працюють у закладах охорони здоров'я (на вимогу клієнта).

Організація охоплює своєю роботою 64 секс-працівників. Загальна кількість секс-працівників у Тернопільській області складає 500 осіб, у т. ч. у м. Тернополі. Серед них 65% працює у приміщеннях, а 35% поза ними.

■ **ТЕРНОПІЛЬСЬКА МІСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ЦЕНТР ДУХОВНОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ «ДЖЕРЕЛА» |**

м.Тернопіль

Організація була створена жінками, які відчували необхідність підтримати своїх близьких, які почали вживати наркотики. У даний час члени цієї організації проводять профілактичну роботу серед 600 наркоманів. Під час своєї діяльності організація розширила поле діяльності та почала надавати ґендер-орієнтовані послуги 218 дівчатам та жінкам – працівницям секс-бізнесу. При організації працює громадський центр, у якому клієнтам надається ряд послуг, серед яких є соціальний та психологічний супровід. Організація опікується 160 жінками-споживачами наркотиків. Серед послуг, які організація надає секс-працівникам, є: індивідуальні консультації психолога, соціального працівника, участь у програмах «Зниження шкоди», групи взаємодопомоги, забезпечення «інформаційним пакетом» осіб, які отримують комплексні медичні та соціальні послуги. Організація охоплює своєю роботою 160 секс-працівників. Загальна їх кількість в області/місті – 80% із них працюють у приміщеннях, а 20% поза ними.

■ **БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «ЮНІТУС» | м. Миколаїв**

Цілями цієї організації є: профілактика ВІЛ/ІПСШ у Миколаївській області шляхом поліпшення доступу секс-працівників міста та області до медичної допомоги, соціальної та психологічної підтримки, підвищення якості їх життя та подолання соціальної ізоляції за допомогою якісної інформації та освітніх матеріалів. Організація розширює доступ секс-працівників до якісної інформації та освітніх матеріалів через їх залучення до створення та розповсюдження журналу «Подорожник». Перелік послуг, які отримують секс-працівники від цієї організації, є наступним: розповсюдження чоловічих та жіночих презервативів, предметів особистої гігієни, тестів на вагітність, інформаційних матеріалів, (зокрема журналу «Подорожник», газети «Мама

и малюш», інших буклетів та брошур). Працівники секс-бізнесу можуть отримати професійну медичну допомогу, а також пройти швидке тестування на ВІЛ, сифіліс, гепатити В та С у мобільній амбулаторії організації. Під егідою організації працює консультативний центр, де секс-працівники можуть отримати консультації психолога та юриста. Організація охоплює своєю роботою 2500 працівників секс-бізнесу.

■ **БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «АНТИ-СНІД»** | м. Луганськ

Місією цієї організації є зниження впливу ВІЛ/СНІДу шляхом організації підтримки та втручань, спрямованих на профілактику ВІЛ/СНІДу в Луганській області; тісна співпраця з національними неурядовими та державними організаціями з метою зміцнення місцевого потенціалу та підтримки необхідних ініціатив; інноваційний підхід до розробки, впровадження та підтримки ефективних методів профілактики ВІЛ/СНІДу; забезпечення лікування, догляду і соціального та юридичного супроводу ВІЛ-позитивних осіб, які проживають у Луганській області та інших уразливих груп; формування громадської думки в напрямку захисту прав і підтримки ВІЛ-позитивних жителів. Організація надає наступні послуги секс-працівникам: безкоштовне розповсюдження презервативів, лубрикантів, голоч до шприців, інформаційних матеріалів про ВІЛ/СНІД, ІПСШ, безпечну сексуальну поведінку; консультації щодо ВІЛ, ІПСШ, безпечної сексуальної поведінки, вживання наркотиків; підтримка та переадресування клієнтів для отримання додаткових послуг; організація роботи груп психологічної підтримки і проведення індивідуальних консультацій; юридична підтримка; проведення інформаційних тренінгів з пропаганди безпечної сексуальної поведінки; аутріч-робота; навчання волонтерів; та консультування за принципом «рівний-рівному». Протягом останніх років організація охопила своєю діяльністю 520 осіб. Особливістю цієї організації є «школа психології», де працівники секс-бізнесу отримують навички

подолання агресії. При організації також працюють класи для працівників секс-бізнесу, які є матерями.

■ **ХАРКІВСЬКИЙ МІСЬКИЙ БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «БЛАГО»** | м. Харків

Основною метою цієї організації є запобігання передачі ВІЛ-інфекції, ІПСШ та гепатитів серед жителів Харкова шляхом надання благодійної допомоги для уразливих груп (споживачі наркотиків, працівники секс-бізнесу, ЧСЧ, вуличні діти); зміцнення здоров'я; профілактика ВІЛ-інфекції та інших захворювань. Послуги, що надаються працівникам секс-бізнесу цієї організації, є: надання соціально-психологічної допомоги; переадресування клієнтів цієї організації до партнерів, тестування. Мобільна амбулаторія організації проводить експрес-тестування на ВІЛ, ІПСШ та гепатити В і С серед секс-працівників. Існує також гаряча лінія для працівників секс-бізнесу зі зворотною системою виклику. Центр «Оріон» розташований у центрі міста, де працівники секс-бізнесу можуть подивитись навчальні фільми, користуватись Інтернетом і комп'ютерами.

Серед секс-працівників, які охоплені діяльністю організації, 40% працюють у приміщеннях, а 60% поза ними.

■ **ГРОМАДСЬКИЙ РУХ «ВІРА, НАДІЯ, ЛЮБОВ»** | м. Одеса

Ця організація працює вже 15 років. У її складі є три групи, кожна з яких складається із п'яти працівників, які проводять аутріч-роботу в 45 пунктах міста (мотелі, вулиці, сауни, центр міста, територія порту). Організація має мобільну амбулаторію для надання послуг секс-працівникам. Організація також забезпечує секс-працівників іншими послугами: швидким тестуванням на ВІЛ, ІПСШ; лікуванням, яке проводиться на базі державних медичних центрів – партнерів організації; професійним юридичним та психологічним консультуванням. З урахуванням потреб клієнтів, організація розробила графік роботи цих фахівців на маршрутах під час проведення аутрічу. Секс-працівників обов'язково регулярно інформують щодо графіків роботи фахівців. Організація охоплює своєю роботою 3266 жінок. Ця організація є членом таких мереж: CEE-HRN, ENCOD, ISS, BEARR, PADOR, членом Української Ради з

питань біженців, Всеукраїнської Асоціації "Зменшення шкоди" та інших. За оцінками кількість секс-працівників в області/місті Одесі становить 10.000. Серед них 80% працюють у приміщеннях, 20% – поза ними. 80% секс-працівників є мігрантами.

Особливостями цієї організації є: добра співпраця із бізнес-структурами Одеси, які надають гуманітарну допомогу, а також внески в натуральній формі; функціонування, в рамках цієї організації, спеціального центру дитини, який працює 5 днів на тиждень з 11 до 19 години, де працівники секс-бізнесу можуть залишити своїх дітей у безпеці. Працює також ще один центр, який створений для працівників секс-бізнесу, зокрема, секс-працівників-підлітків, де вони можуть пройти курс реабілітації протягом 3-6 місяців, поки їм не виповниться 18 років. Потім ці особи скеровуються у державні установи для отримання соціальних та інших послуг.

■ **БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «ОРХІДЕЯ»** | м. Миколаїв

Основною цільовою групою цієї організації є група елітних секс-працівниць. Два основні типи послуг, які надаються цією організацією – це психологічний та соціальний супровід та група взаємодопомоги. Секс-працівники при потребі можуть користуватись комп'ютером та телефоном. Організація працює із 137 секс-працівниками. Загальна оціночна кількість працівників секс-бізнесу в області/місті – 600 осіб, 40% із яких працюють у приміщеннях, а 60% поза ними. Серед усіх секс-працівників 70% є наркоманами.

■ **БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «ІНСАЙТ»** | м. Черкаси

БФ «Інсайт» є обласною благодійною організацією, яка з 2001 року працює в Черкаській області. Основна діяльність фонду направлена на формування здорового способу життя, відродження культурних та духовних цінностей та профілактику негативних явищ серед населення. Більшість клієнтів цього фонду – це секс-працівники, які працюють поза приміщеннями. Організація не має доступу до секс-працівників, які працюють у приміщеннях, так як це дуже закрита група і більшість із них є студентами.

■ **БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «ТОТАЛ»** | м. Львів

Ця організація працює останніх чотири роки. Її основною метою є благодійна

діяльність в інтересах суспільства та окремих категорій громадян. Основні послуги, що надаються секс-працівників цією організацією є: сприяння практичному здійсненню національних, регіональних, місцевих та міжнародних програм і/або проектів у галузі охорони здоров'я; сприяння толерантності по відношенню до людей сексуальних меншин в суспільстві; зниження стигми та дискримінації; підтримка прав людини і свобод. За оцінками, загальне число працівників секс-бізнесу в регіоні/місті 400. Число працівників секс-бізнесу, які охоплюються цією організацією 25.

■ БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНЬСЬКА ЛІГА «ЛЕГАЛАЙФ»

Благодійна організація «Всеукраїнська Ліга «Легалайф» існує з 2009 року - об'єднує секс-працівників в Україні та їх прихильників для захисту прав секс-працівників та зміни в кращу сторону якості їхнього життя, включаючи соціальний, економічний і правовий статус, а також стан здоров'я. Цілями Ліги «Легалайф» є сприяти реалізації програм з профілактики ВІЛ/СНІД та інших соціально небезпечних захворювань серед СП; покращити якість життя жінок, які постраждали від торгівлі людьми; сформуванню толерантне ставлення з боку суспільства до СП; допомогти СП в особистісному розвитку та соціальній адаптації; забезпечити СП доступом до соціальних, медичних та юридичних послуг; захист і сприяння дотриманню прав та інтересів СП та членів їх сімей; протидія залученню неповнолітніх в секс-роботу.

Ліга «Легалайф» є платформою, спираючись на яку, секс-працівники, колишні секс-працівники, а також їх прихильники можуть діяти спільно всередині країни, підтримувати один одного та спільно навчатися.

Ідеалом Ліги «Легалайф» є суспільство, де секс-робота легальна, не переслідується законом, де секс-працівники можуть працювати без загрози стати мішенню насильства з боку міліції, стигми та дискримінації. В такому суспільстві секс-працівники активно залучаються до вирішення проблем, які прямо стосуються їх життя та здоров'я.

4. ПОПЕРЕДНІ РЕЗУЛЬТАТИ КАРТУВАННЯ

ОЛЕКСАНДРА СЛУЖИНСЬКА

Передмова

Діяльність неурядових організацій, спрямована на профілактику ВІЛ/ІПСШ серед працівників секс-бізнесу в Україні, почалась у 1996 році. У період між 1996 і 1997 роками, ЮНЕЙДС провів три семінари для персоналу НУО на тему "Як працювати із секс-працівниками". Мета семінарів полягала у мобілізації ресурсів та створенні команди фахівців, готових працювати з працівниками секс-бізнесу в Україні. Завдяки підтримці ЮНЕЙДС, в кінці 90-х років, перша українська громадська організація жінок секс-бізнесу "Марія Магдалина" була офіційно зареєстрована в Одесі.

Ці заходи ЮНЕЙДС створили прецедент для розвитку послуг для працівників секс-бізнесу в Україні у майбутньому. Перша Всеукраїнська програма, спрямована на секс-працівників, мала назву "Створення мережі НУО, які працюють з жінками секс-бізнесу в Україні". Вона була розроблена у 2000 році за підтримки ЮНЕЙДС та Українського інституту соціальних досліджень. У той час не було ніяких даних про приблизну кількість працівників секс-бізнесу в країні, про їхнє становище, їхні потреби і проблеми. Тому цілями даного проекту було встановити найбільш важливі проблеми секс-працівників, підтримати створення груп самопомогі серед них та сприятливих умов для працівників секс-бізнесу. До цього проекту були залучені 11 НУО із різних міст України. Його реалізація сприяла подальшому розвитку заходів і програм для працівників секс-бізнесу в Україні. Починаючи з 2000 року, «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні» став організацією, яка приєднала Україну до глобального Альянс партнерства, яке об'єднує понад 30 організацій, що працюють із представниками груп високого ризику – працівників секс-бізнесу, споживачів наркотиків та ЧСЧ. Альянс в Україні співпрацює з національними партнерами і зацікавленими сторонами для подолання епідемії ВІЛ / СНІДу та пов'язаних з нею проблем громадської охорони здоров'я. Глобальний фонд є головним спонсором Альянсу в Україні.

У 2003 році ПРООН та Державний комітет у справах сім'ї та молоді опублікували перші результати, отримані українськими НУО, що працюють із працівниками секс-бізнесу. Цей звіт містить дані 21 НУО з різних областей країни, що займаються профілактикою ВІЛ та ІПСШ серед секс-працівників. У 2008 році 15 НУО з 14 міст України - Києва, Сімферополя, Севастополя, Полтави, Львова, Харкова, Донецька, Дніпропетровська, Кривого Рогу, Луганська, Вінниці, Херсона, Миколаєва та Черкас отримали спеціальні автобуси, так звані мобільні підрозділи, для проведення аутріч-роботи. Це був сприятливий момент для розширення можливостей НУО, що працюють із секс-працівниками, оскільки наявність мобільних амбулаторій дала можливість збільшити охоплення останніх послугами цих організацій. Аутріч-послуги, які надаються секс-працівникам, включають: розповсюдження презервативів та лубрикантів, листівок, тестування на ВІЛ/ІПСШ, консультації психолога, медичних і соціальних працівників. Також було створено 5 громадських центрів.

Таким чином, після опису місця діяльності секс-бізнесу та аналізу роботи неурядових організацій, які працюють із секс-працівниками в Україні, можна зробити наступні висновки: мережа НУО – добре розвинена; співробітники цих НУО, як правило, – досвідчені та підготовлені до праці різними тренінгами, які проводились Альянсом в Україні; послуги працівникам секс-бізнесу надаються в рамках проектів, фінансованих, в основному, але не тільки, Глобальним фондом.

Картування місць, де працюють секс-працівники

Картування було проведене за активної участі українських НУО із різних областей України, які працюють із секс-працівниками. Усім ВІЛ-сервісним організаціям України були розіслані опитувальники для картування. Ми отримали заповнені опитувальники від 24 НУО, які працюють у 19 областях країни. Три області – Львівська, Миколаївська та Одеська, а також Автономна Республіка Крим, були представлені декількома організаціями. Опитувальник складався із чотирьох розділів – місця локалізації працівників

секс-бізнесу, ситуація із секс-працівниками, мобільність секс-працівників, послуги та політика, та містив 84 запитання.

Метою картування був збір даних від НУО України щодо ситуації з працівниками секс-бізнесу в країні. Незабаром дані картування будуть детально проаналізовані, а інформація про результати аналізу буде розповсюджена серед учасників проекту. В цілому, 19 областей взяли участь у картуванні. Одеська область була представлена організаціями м. Одеси та м. Іллічівська, а Крим – НУО м. Севастополя та м. Сімферополя. Згідно із отриманими даними, можна зробити висновок, що ситуація щодо працівників секс-бізнесу відрізняється у різних містах і регіонах України. Число секс-працівників коливається від 150 осіб у Вінниці до 10 000 – в Одесі. У деяких містах кількість секс-працівників у певні пори року зростає. Улітку вони приїжджають до великих міст із сіл та містечок. В Одесі, наприклад, у літній час їх налічується близько 10 000, а взимку – набагато менше. Секс-працівники також можуть бути мігрантами з інших країн, таких як Молдова і Росія. Спостерігається також і внутрішня міграція (у межах України). Іноді вони пересуваються по Україні від міста до міста. Найчастіше причинами їх мобільності є: вищі зарплати, репресивне ставлення міліції та насильство з боку клієнтів. Тільки одна НУО зі Львова почала працювати з секс-працівниками-чоловіками, тільки одна НУО з Києва працює із трансгендерними працівниками секс-бізнесу. Секс-працівники – чоловіки та транссексуали, переважно надають сексуальні послуги чоловікам, проте, в Києві зростає кількість секс-працівників-чоловіків, які надають послуги жінкам. Кількість чоловіків-працівників секс-бізнесу є дуже малою у порівнянні із числом секс-працівниць. Більшість НУО охоплює своєю діяльністю працівників секс-бізнесу, які працюють просто неба (поза приміщеннями), так як доступ до них є легшим. В Україні у сфері секс-бізнесу спостерігається наступна тенденція – поступово, крок за кроком, секс-працівники

переносять свої робочі місця до клубів, офісів і готелів (тобто переходять працювати до приміщень). Як правило, аутріч-працівники не мають доступу до таких приміщень, але вони стараються нав'язати контакти з секс-працівниками, які працюють у приміщеннях, по телефону і запросити їх прийти до автобусів, де останні можуть отримати послуги і матеріали. Деякі організації почали надсилати секс-працівникам інформаційні матеріали поштою, хоча не завжди секс-працівники читають ці повідомлення. Такий спосіб поширення інформації серед працівників секс-бізнесу є відносно новим для України і повинен вдосконалюватись. Працівники секс-бізнесу в Україні є уразливими до ВІЛ / ІПСШ та насильства. Ті, хто працюють поза приміщеннями – просто неба, зазнають насильства з боку клієнтів, вони є незахищеними та мають високий ризик заразитись ВІЛ / ІПСШ. Секс-працівники, які працюють у приміщеннях, також скаржаться на високий ризик зараження ВІЛ / ІПСШ та дискримінацію з боку міліції. Однак, загалом ті, хто працюють у приміщеннях, є менш уразливими. Картування виявило деякі бар'єри, які мають секс-працівники при отриманні послуг, а саме: незручний час надання послуг, відсутність довіри, брак інформації щодо послуг – викликані неправильною діяльністю співробітників НУО, і можуть бути ліквідовані незначними зусиллями керівників проектів, які виконують ці організації.

Висновки

■ Останніх 10 років в Україні, завдяки Глобальному фонду, проводяться програми підтримки працівників секс-бізнесу. Протягом цього періоду багато НУО поліпшили свою роботу, забезпечуючи уразливі групи, в т.ч. і секс-працівників, хорошим сервісом.

■ Завдяки аутріч-проектам, що проводяться в містах України, більшість працівників секс-бізнесу мають доступ до послуг, але, тим не менше, існують деякі бар'єри в їх отриманні. Це треба визнати і бар'єри повинні бути усунені.

■ Рівні уразливості секс-працівників до ВІЛ / ІПСШ та насильства залишаються дуже високими, особливо тих секс-працівників, які працюють поза приміщеннями.

■ Доступ до секс-працівників, які працюють у приміщеннях, є недостатнім. Необхідно шукати нові додаткові способи нав'язування контакту з ними.

■ Завдяки великій роботі, проведеній організацією «Легалайф», секс-працівників України можна почути і вони можуть захистити свої права. Слід проводити заходи щодо підтримання діяльності цієї громадської організації секс-працівників.

5. ПРІОРИТЕТИ В АДВОКАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЯХ ТА БОРОТЬБА З НАСИЛЬСТВОМ ЩОДО СЕКС-ПРАЦІВНИКІВ

«ЛЕГАЛАЙФ» НАТАЛЯ ІСАЄВА

Цілями громадської організації «Легалайф» є: підтримка самоорганізації секс-працівників; підтримка секс-працівників в Україні (вже у 17 областях країни відбулись ефективні заходи організованих груп); захист прав людини; боротьба проти насильства та поліпшення якості життя секс-працівників. Секс-працівники непропорційно сильно зазнають насильства, більшість їх проблем є пов'язані із насильством проти них. Серед різних типів насильства – психологічного, фізичного та сексуального, переважає останнє. Секс-працівники часто зазнають погроз, шантажування, вимагання, грубого та нешанобливого ставлення, приниження людських прав та обмеження свобод – права працівників секс-бізнесу порушуються під час затримання їх міліцією.

Як свідчать дані опитування 300 секс-працівників, отримані в 2011 році «Міжнародним Альянсом з ВІЛ/СНІД в Україні», психологічного насильства зазнавали 97% респондентів, сексуального – 86%, а фізичного – 84%.

Найчастіше насильство по відношенню до секс-працівників проявляють: клієнти, працівники міліції, роботодавці та посередники. **Боротьба проти насильства у середовищі секс-працівників.** Боротьба проти насильства почалась 2008 року після випадку вбивства у Кіровограді секс-працівниці офіцерами міліції та порушення прав і свобод іншої секс-працівниці – залякування, незаконного

затримання та розголошення конфіденційної інформації щодо стану її здоров'я. Секс-працівниця почала відстоювати свої права та свободу – подала скарги в прокуратуру та відділ внутрішніх розслідувань. Її підтримали міжнародні організації секс-працівників, активісти ВІЛ-сервісних організацій та правозахисники. Учасники Віденської конференції з ВІЛ/СНІДу, яка відбулась 2010 року, звернулись з листом на її захист до Президента та міністра внутрішніх справ України. Ці заходи послужили прикладом для інших секс-працівників.

Організація «Легалайф» проводить програми, спрямовані на профілактику насильства. На даний час «Легалайф» завершила проект щодо документування випадків порушення прав людини секс-працівників представниками правоохоронних органів у містах Кіровограді та Києві. У Кіровограді планується продовжити виконання цього проекту. Ефективними методами збору доказів, які можуть свідчити про порушення прав людини, є: аудіо та відеозаписи, подання секс-працівниками письмових скарг на незаконні дії працівників міліції під час складання протоколів та т. п.

«Легалайф», на законних підставах, проводить тренінги для секс-працівників з метою підвищення їх обізнаності щодо своїх прав та правил подання скарг при порушенні прав затриманого.

При потребі, організація наймає професійних юристів для адвокації прав секс-працівників та організації акцій протесту.

Пані Наталя Ісаєва навела приклад успішної боротьби секс-працівників за свої права. Вона розповіла про те, що коли уряд України хотів змінити законодавчі акти і посилити покарання за проституцію, «Легалайф» разом із Регіональною організацією секс-працівників (SWAN) звернулись із відкритим листом до Президента та депутатів парламенту України, у якому висловили своє негативне відношення до таких дій. Як результат, підвищився рівень обізнаності секс-працівників м. Кіровограда щодо своїх прав людини.

Проект був реалізований завдяки фінансовій підтримці Інституту Відкритого Суспільства, консультаційній підтримці SWAN, Міжнародного Альянсу з ВІЛ / СНІД в Україні, правозахисних груп Харкова і Вінниці, Асоціації українських моніторів дотримання прав людини та інших не байдужих організацій.

Далі, Наталя також розповіла про труднощі цього проекту та про зміни, які мають важливе значення. Серед труднощів вона згадала про страх і стурбованість працівників секс-бізнесу своєю безпекою, про безкарність порушників. Слід зазначити, що міліція змінює свою поведінку, як тільки отримує інформацію про проведення у своїй області проекту щодо документування насильства.

На думку Наталі, для цього проекту необхідні наступні суттєві зміни: при слуханні справ секс-працівників у судах слід забезпечити секс-працівників допомогою адвокатів, яким вони довіряють.

Під час реалізації проекту члени організації побачили актуальність і необхідність: підготовки також співробітників міліції, поглибленого вивчення проблем насильства з боку міліції щодо секс-працівників, необхідність безперервного проведення даного проекту і в різних містах України. Свій виступ Наталя завершила висновками та рекомендаціями.

По-перше, вона сказала, що, враховуючи той факт, що секс-індустрія працює нелегально, а негативність громадської думки по відношенню до працівників секс-бізнесу перевищує нормальний рівень, добрі результати може дати тільки впровадження комплексної стратегії зміцнення сексуального та репродуктивного здоров'я, профілактики жорстокого поводження з жінками в цілому і, зокрема з тими, які працюють у секс-індустрії. По-друге, Наталя відзначила, що організації повинні надавати фінансову підтримку заходам, спрямованим на запобігання насильства, навчання правової грамотності та правової підтримки, як такої. Організації повинні також проводити спеціалізовані освітні програми для школярів щодо зміцнення їх здоров'я, профілактики ВІЛ та наркоманії серед них.

По-третє, на думку Наталі, органи влади повинні вжити ефективні заходи

щодо протидії корупції в правоохоронних органах, швидко та адекватно реагувати на незаконні дії представників відповідних департаментів і працювати в тісному контакті з неурядовими організаціями, які представляють інтереси працівників секс-бізнесу.

По-четверте, агенції ООН повинні надавати підтримку та допомогу органам охорони здоров'я та НУО України у реалізації програм з профілактики ВІЛ / СНІДу серед секс-працівників.

По-п'яте, слід змінити нетерпиме ставлення суспільства до секс-працівників шляхом проведення засобами масової інформації кампаній для широких верств населення з питань особистої та громадської профілактики ВІЛ / СНІДу.

Наприкінці, Наталя підкреслила, що всі вищеперелічені заходи будуть неефективними без розробки на національному рівні стратегічних програм і впровадження заходів, спрямованих на поліпшення доступу до освіти дітей – сиріт, соціальних сиріт та дітей із малозабезпечених сімей, забезпечення їх відповідною роботою і соціальним житлом, що дасть змогу запобігти участі неповнолітніх у секс-індустрії, принаймні дівчат –соціальних сиріт та із малозабезпечених сімей.

6. МІЖНАРОДНА КАМΠΑНІЯ «16 ДНІВ ПРОТИ ГЕНДЕРНОГО НАСИЛЬСТВА» 25 Листопада – 10 грудня

Кампанія ініційована у 1991 році Центром жіночого Глобального Лідерства. Дати початку та завершення Кампанії вибрані не випадково. Вони створюють символічний ланцюжок, поєднуючи заходи проти насильства стосовно жінок та дії щодо захисту прав людини, підкреслюючи, що будь-які прояви насильства над людиною, незалежно від її статі, є порушенням прав людини.

25 листопада на Львівщині стартувала акція "16 днів проти насильства", яка з 2000 року традиційно проводиться в Україні. Заходи акції, а це - семінари, тренінги, круглі столи, були проведені 10 грудня 2012 в усіх містах та районах області. До них залучалися представники громадськості, молоді сім'ї, діти та молодь.

Організаторами обласної акції традиційно виступили управління з питань сім'ї та молоді обласної державної адміністрації та ГО Західноукраїнський центр «Жіночі перспективи».

Актуальність акції роз'яснив начальник управління з питань сім'ї та молоді обласної державної адміністрації Анатолій Ігнатівич: «В Україні протягом дев'яти місяців поточного року до підрозділів, управлінь, відділів, служб з питань попередження насильства в сім'ї надійшло 84989 звернення громадян. Зокрема, на Львівщині кількість звернень порівняно з I півріччям зменшилась на 37%, 1458 звернень проти 3147 – в середньому по Україні при тому найчастіше жертвами сімейного насильства стають жінки та діти», – зазначив пан Ігнатівич.

За його словами, лише у Львівській області 1345 звернень про насильство чи його попередження надійшло від жінок, натомість від чоловіків 102. З початку року на Львівщині проведено 145 заходів з приводу захисту прав дитини від насильства в сім'ї, а також низку заходів з питань попередження насильства в сім'ї.

Таким чином, головною метою заходів є привернення уваги населення до проблем насильства в сім'ї, формування гендерної культури населення щодо запобігання насильству в усіх його проявах, інформування про органи та установи, до яких можна звертатися у випадку насильства.

7. РІЗНЕ

«ЖИТТЯ ПРЕКРАСНЕ», НЕ ДАМО ХВОРОБИ ЗДОЛАТИ НАС

Саме під такою назвою Благодійний фонд САЛЮС організував фотовиставку тематики антиСНІД. Неординарна тематика мистецьких виставок БФ САЛЮС не є новиною для львів'ян та гостей міста. Адже протягом 16-ти років, напередодні 1 грудня, коли світова громадськість

відзначає Всесвітній день солідарності з ВІЛ-позитивними людьми, львівські виставкові зали збирають глядацьку аудиторію, де номінанти різноманітних конкурсів демонструють роботи тематики антиСНІД. Конкурси, які проводить БФ САЛЮС, є різножанровими, з використанням різноманітних мистецьких засобів - плакатів, листівок, скульптур, фотографій, моди, боді-арту, розмальованих парасольок, навіть кулінарного мистецтва. За роки реалізації до програми долучилося понад 1000 учасників, серед яких є і професійні митці, і студенти, і діти, що навчаються у художніх школах. Цьогорічний конкурс «Життя прекрасне» запропонував відобразити проблему ВІЛ/СНІДу через призму фотооб'єктива. Роботи надіслали 80 учасників. Найкращі з них, відібрані членами журі, експонувались у Культурно-мистецькому об'єднанні «Дзига». З роботами фіналістів щорічних конкурсів «Мистецтво проти СНІДу» можна ознайомитись на сайті www.salus.org.ua

На думку виконавчого директора БФ САЛЮС Олександри Служинської, яка є автором програми «Мистецтво проти СНІДу»: «Застосування мистецьких форм та засобів сприяє засвоєнню інформації через призму емоційного сприйняття, що робить програму непересічною і атракційною. Створення мистецьких творів візуалізує проблему СНІДу, привертає увагу громадськості до її гостроти».

А про проблему потрібно говорити. Адже за січень - липень 2012 року в Україні офіційно зареєстровано 11 844 ВІЛ-інфікування, у Львівській області стоять на обліку понад 2000 осіб. Відомо, що статистичні дані не відображають реальної картини поширення ВІЛ-інфекції. Варто зауважити, що вірус вражає найбільш працездатні верстви населення – осіб репродуктивного віку від 25 до 49 років. ВІЛ виходить за межі представників уразливих груп. Тому необхідно посилити профілактичну діяльність - проведення тренінгів, читання лекцій, відверті розмови серед підлітків з залученням молодіжних лідерів, візуалізацію проблеми нетрадиційними методами. Наприклад, 29 листопада співробітники фонду САЛЮС спільно з «Укрзалізницею» провели акцію на головному та приміському вокзалах мю

Львова. Роздавали інформаційні матеріали, провели консультування, надали інформацію про можливість проведення тестування у мобільній амбулаторії – спеціально обладнаному автобусі БФ САЛЮС, що стояв неподалік. А 1 грудня – у Міжнародний день боротьби зі СНІДом – волонтери БФ САЛЮС взяли участь у тематичній молодіжній вечірці, на якій продефілювали під розмальованими парасольками, виготовленими конкурсантами минулорічної акції «Захисти себе».

Можливо, такі мистецькі акції із залученням молоді, дозволять достукатись до сердець та здорового глузду і примусять задуматись над своєю поведінкою та здоров'ям майбутніх поколінь.

Ярослав Бордіян вручає нагороду Галіні Дудар за II місце

Олекса Мисько
«Не відчиняй двері СНІДу», I місце

17 ГРУДНЯ МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ЗАХИСТУ СЕКС-ПРАЦІВНИКІВ ВІД НАСИЛЬСТВА

Всеукраїнська Ліга «Легалайф», планує провести акцію 17 грудня, а саме: Члени організації виготовляють сумки з логотипом Ліги

Легалайф і будуть розсилати їх своїм ініціативним групам в Україні, на жаль їх не так багато, всього 50 шт.

Акція буде проводитися в кожному окремо взятому регіоні України членами Ліги, наприклад в Кіровограді планується провести ходу з червоними парасолями по трасі, саме там, де працюють секс-працівники. Активісти Ліги Легалайф самостійно будуть знімати акцію на власні відеокамери, їхні друзі-фотографи допоможуть в опрацюванні цього матеріалу і після цього весь відзнятий і отриманий матеріал отримають дружні журналісти для розміщення в ефірі, газетах. З метою дотримання конфіденційності та безпеки на трасу, де надають послуги секс-працівники журналісти запрошені не будуть. Також вже 18-го грудня Наталія Ісаєва з секс-працівниками/активістами Кіровограду дадуть інтерв'ю і розкажуть, про те, що відбулося 17 грудня.

Весь матеріал про акцію буде доступним на сайті Ліги Легалайф і на сторінці Ліги у фейсбуці.

Наталія Ісаєва, Голова Правління/Виконавчий директор КОО БО "Всеукраїнська Ліга "Легалайф", м. Кіровоград
Голова Керівного Комітету SWAN
моб.т.:+38(066)8610623;
+38(097)9790474
nata-isaeva@bk.ru
kv.liga.legalife@ukr.net

КОНТАКТИ ПАРТНЕРІВ

БО «Тотал», м. Львів
Лецишин Андрій
andre75@ukr.net

ХМБФ «Благо», м. Харків
Воротинцева Ганна
bfblogo@yandex.ru
www.bfblogo.inf.ua

БФ «Інсайт», м. Черкаси
Герасименко Елеонора
fund@insight.org.ua
www.insight.org.ua

ГР «Віра, Надія, Любов», м. Одеса
Пчельнікова Оксана
semikop@te.net.ua
www.vnl.com.ua

БФ «Орхідея», м. Миколаїв
Прохорова Майя
orchideja@ukr.net

БФ «Анти-СНІД», м. Луганськ
Скачко Вікторія
Antiaids98@gmail.com

Тернопільська міська громадська організація «Центр духовної та психологічної підтримки «Джерела»
Козарецька Тетяна
dzherela@ukr.net
<http://dzherela.at.ua/>

ММБФ « ЮНІТУС», м. Миколаїв
Добрінова Анна
unitus@mail.ru
www.unitus.mk.ua

ВБО «Конвіктус Україна», м. Київ
Царевська Юлія
juliastarry@gmail.com
<http://convictus.org.ua/ru>

БФ "Надія і порятунок", м Сімферополь
Яцюк Александр
fondnis@ukr.net
<http://fondnis.org/>

БФ «Дорога додому», м. Іллічівськ
Тюпіна Ірина
itupina@gmail.com

Хмельницька обласна асоціація сприяння вирішенню проблем наркоманії та СНІДу «Вікторія»
Висоцька Лариса
Victoria@ic.km.ua

БФ «Аванте», м. Львів
Несевич Назарій
avantelviv@ukr.net

Тернопільський обласний осередок ліги соціальних працівників України
Вадзюк Ольга
toolspu@gmail.com

Громадська організація «Центр ресоціалізації хімічно-у залежних «Незалежність», м. Вінниця
Орищук Оксана
oksovin@gmail.com